

Les mer om:

- ⊙ **Kunne dette skjedd hos oss?**
- ⊙ **Ny revisorlov likestiller offentlig og privat praksis**
- ⊙ **Kronikk: Antikorrupsjon på prøve i krisetid**

- 2 50 år siden ...**
Bjørn Bråthen
- 3 Kommunal revisjon og kontroll tar større plass i samfunnet**
Styreleder Per Olav Nilsen
- 4 Kunne dette skjedd hos oss?**
Thomas Tømmernes,
Head of IT-Security, Atea Norway
- 7 Forsvarlig saksbehandling og hvordan vi kan sikre det**
Paul Ivar Stenstuen, seniorrådgiver,
Konsek Trøndelag IKS
- 8 Kronikk: Antikorrupsjon på prøve i krisetid**
Tor Dølvik, spesialrådgiver i
Transparency International Norge og
medlem av Kommunesektorens
etikuttvalg
- 9 Koronatiden kan tvinge kommunene til å bruke mer velferdsteknologi**
Mali Arnstad, Nasjonalt senter for
e-helseforskning (NSE)
- 11 Samtalemetodikk i utredning og granskningsprosesser**
Ole Andre Bråten, spesialist i
arbeids- og organisasjonspsykologi
- 12 Ny revisorlov likestiller offentlig og privat praksis**
NKRFs administrasjon
- 15 Digitale fjernmøter i kontrollutvalgene**
NKRFs administrasjon
- 18 Hva skjer?**
- 22 Nytt om navn**
KomRev NORD IKS
Rogaland Revisjon IKS
Sunnmøre
kontrollutvalsekretariat IKS
Vestfold og Telemark revisjon IKS
- 23 Revisjon, ja det er min misjon**
Dag Olav Tennfjord, styreleder i
Møre og Romsdal Revisjon SA

50 år siden ...

Av **Bjørn Bråthen**

I nr. 3/1971 ble en del spørsmål om kommunerevisors rettslige status i relasjon til offentlighetsloven berørt. Kommuneadvokat Audvar Os i Oslo hadde skrevet en betenkning til revisjonssjef Annar Fængsrud. Os viser til at spørsmålet om kommunerevisjonens stilling i relasjon til offentlighetsreglene er berørt i lovens forarbeider. Forvaltningskomitéen uttaler bl.a.:

«Som nevnt vil Riksrevisjonen, som sorterer under Stortinget, ikke gå inn under lovforslagets bestemmelser. Kommunal revisjon og statens revisjon for øvrig vil imidlertid komme inn under offentlighetsregelen. I denne forbindelse må det imidlertid erindres at revisjonens foreløpige anmerkninger i alminnelighet tar sikte på et svar eller en utredning, som revisjonen ønsker for å treffe sin endelige avgjørelse. Slike foreløpige bemerkninger antas ikke å være offentlige. De vil gå inn under unntaket i fjerde ledd. Den endelige revisjonsantegnelse kommer derimot inn under offentlighetsregelen.»

Henvisningen til «unntaket i fjerde ledd» gjaldt § 10, fjerde ledd, i Komitéens utkast, som holdt utenom interne notater og andre arbeidsdokumenter.

En nesten ordlydende bestemmelse er nå tatt inn i lovens § 5 nr. 1. Og med direkte støtte i motivene må det følgelig anses utvilsomt at «forslag, utkast, betenknings og andre lignende arbeidsdokumenter, utredninger eller rapporter» som kommunerevisjonen «selv utarbeider eller uten lovbestemt plikt innhenter til bruk for sin interne behandling av en sak» vil være unntatt etter § 5 nr. 1. Det må imidlertid vurderes om ikke dokumenter beroende hos revisjonen er unntatt i videre utstrekning for så vidt som revisjonens tjenestemenn har taushetsplikt.

Konsekvensen av denne fortolkning vil altså være at almenheten ikke har krav på å gjøre seg kjent med de saksdokumenter som er i revisjonens varetekt. Dette må omfatte så vel inngående skrivelser, med bilag som kopier av utgående skrivelser, likeledes journaler, revisjonsbøker og andre interne notater. Slik taushetsplikten er utformet i departementets instruks for Oslo kommunerevisjon vedkommende revisjon av kommuneregnskapene § 10, tredje ledd, har jeg i det hele vanskelig for å se at offentligheten skulle kunne kreve tilgang til noen av revisjonens saksdokumenter, avslutter kommuneadvokaten sin betenkning. ©

Styreleder **Per Olav Nilsen**

Kommunal revisjon og kontroll tar større plass i samfunnet

I denne utgaven kan vi lese om *statsautorisert* revisor Therese S. Bjørkeland. Hun har sin revisorpraksis fra Rogaland Revisjon IKS.

Den nye revisorloven med forskrift likestiller praksis fra privat revisjon og kommunal revisjon – og dermed kunne hun søke om å bli statsautorisert revisor. Hun er kanskje den første som har fått sin kommunale praksis fullt ut godkjent etter at ny revisorlov trådte i kraft ved årsskiftet!

Jeg vil gratulere henne og Rogaland Revisjon IKS!

Revisjonsdirektør Rune Haukaas beskriver hvorfor det er så viktig at kommunal revisjon er likestilt med revisjon etter revisorloven. Det har med omdømmet, tilliten og rekrutteringa til kommunal revisjon å gjøre. Det er bra for kommunal revisjon, men det er enda bedre for kommunene og fylkeskommunene.

Nå er det slik at all praksis fra kommunal revisjon teller når man søker om å få den godkjent. Jeg vil oppfordre våre medlemmer som tidligere har vært forhindret på grunn av manglende likestilling, om å søke om autorisasjon.

Den nye loven og forskriften tar opp i seg at kommunal revisjon er minst like variert som annen revisjon, at den representerer flere bransjer og krever kompetanse på lik linje med revisjon etter revisorloven. Det er det grunn til å feire – for kommunal revisjon har med dette fått den plass den fortjener i samfunnet!

Koronapandemien fortsetter. Heldigvis er smittetrenden synkende i landet, og heldigvis blir flere vaksinert. Det gir håp om lys i tunnelen. Men vi er ikke i mål. Det stilles fortsatt store krav til kommunene og fylkeskommunene. Man må hele tida være beredt på et smitteutbrudd – og man må takle andre konsekvenser av strenge og omfattende smitteverntiltak.

Denne pandemien har vist at kommunene er meget sentrale i smittevernarbeidet. Selv om det er nasjonale tiltak, må likevel kommunene gjøre egne vurderinger, spesielt der det er smitteoppblomstring. Vi har sett hvordan tiltak har blitt differensiert fra område til område, og vi har sett mange ordførere som har representert sin kommune i en vanskelig situasjon for innbyggerne. Vi har fått demonstrert at av alle forvaltningsnivå, er det kommunen som er innbyggerne nærmest, og som har stor innvirkning på deres daglige liv.

Nettopp derfor er den kommunale egenkontrollen så viktig! Fordi hvis den ikke fungerer, er det risiko for at innbyggerne ikke får de tjenester og den oppfølging de skal ha.

I den unntakstilstanden vi er i nå kunne vi kanskje sagt at kontroll får være kontroll. Nå må vi konsentrere oss om det viktigste. Og det er viktigst å få smitten ned slik at vi unngår flere dødsfall, sørge for at flest mulig blir vaksinert raskest mulig og sikre at helsevesenet kommer gjennom dette uten å knele.

Men også i slike situasjoner er kontroll viktig – ikke for å ta andre på feil, men for å oppdage feil raskest mulig slik at de kan bli rettet opp – og for at vi kan lære av feilene til en eventuell neste gang. Og kanskje er begrepet «evaluering» bedre i dette tilfellet. Vi skal evaluere og lære.

Revisors rolle er ikke å ta noen for feil, men heller bidra til læring for framtida.

Mange kontrollutvalg har snudd seg rundt og tatt grep. De har bestilt forvaltningsrevisjoner fra revisor nettopp med det mål for øyet: Hvordan har vi gjort det så langt, og kan vi lære av det? Men ikke bare det. Det har vært mye snakk om koronatiltakenes innvirkning på andre deler av folkehelsen, spesielt hos utsatte grupper, barn og unge med utfordringer, eldre på sykehjem, personer med spesielle omsorgs- og helsebehov osv. Hvordan har de hatt det denne tida – og hvordan har de det nå? Kunne vi gjort noe annerledes i vår kommune?

Det er sjelden svaret er absolutt nei på det siste spørsmålet. Man kunne som regel gjort *noe* annerledes.

Revisors rolle er ikke å ta noen for feil, men heller bidra til læring for framtida. En slik felles forståelse er gull verdt! ☉

Av **Thomas Tømmernes**,
Head of IT-Security, Atea Norway

Foto: Arne
Svensli, Atea

Kunne dette skjedd hos oss?

Hvordan kan vi bruke myndighetenes retningslinjer og råd for å komme i forkjøpet av IT-angrep?

Flesteparten av kommunene som kontakter oss i Atea for en status på IT-sikkerhet og risikobilde har samme utgangspunkt: Den administrative eller politiske ledelsen vil vite hvordan kommunen er rustet mot hackere eller IT-angrep. Ofte etter at ledelsen selv har lest om hendelser i pressen den senere tiden.

De fleste henvendelser fra kommunene er relativt like: «Hei! Jeg har lest denne artikkelen, kunne dette skjedd hos oss?»

Svaret er enkelt – de har ikke kontroll

Før kommunene kontakter oss eller andre leverandører er som oftest dette status: Kommunen har som regel investert i en del IT-sikkerhetsprodukter, men de vet ikke om disse er oppdaterte eller fungerer optimalt. Så mest sannsynligvis kunne IT-angrepet skjedd hos denne kommunen også. Og uten et verktøy som samler hendelser og sender loggene til et Security Operations Center, der sikkerhetsanalytikere sitter og studerer alarmer og avvik, er svaret helt riktig: Kommunen har ikke kontroll.

Da kommer som regel bestillingen om at IT-avdelingen skal kartlegge dagens status grundigere og presentere dette for ledelsen. Så kan ledergruppen ta stilling til egen risiko opp mot kostnader, for eventuelt å være mer robust og motstandsdyktig mot eventuelle hackerangrep. Dette betyr at man må fastslå hva som er «sikkert nok» og definere organisasjonens utgangspunkt knyttet til sikkerhet.

Hvor begynner man?

I Atea har vi satt oss godt inn i myndighetenes retningslinjer og utviklet en modenhetsanalyse med formålet om å gi en status. Dette er en inngående analyse av virksomhetens status, som skal gi svar på virksomhetens modenhet ved å avdekke sikkerhetsprosesser, styringsverktøy og hvordan den forholder seg til teknologiene som brukes.

Hva skal prioriteres?

Det er viktig å definere rammene. Dette omhandler: omfang, avgrensninger, økonomi, personell og tid. Man forsøker å finne ut hvor «skoen trykker mest» for å kunne starte i riktig ende. Dersom første fase viser at området som gir størst grunn til bekymring er evnen til å oppdage og håndtere sikkerhetshendelser. Ja, da starter man med denne delen av analysen. Slik kommer vi raskt i gang med å definere tiltak som har stor nytte og tetter hull tidlig i prosessen. Vanligvis avdekker også dette «lavthengende frukt» i form av enkle tiltak som har stor effekt.

Kommunen må være delaktig

Det er ingen vits i å bestille en analyse uten at ledelsen i kommunen tar eierskap og involverer seg i resultatet av gjennomgangen. Ledelsen får som regel en øyeåpner når de ser på deres egenvurdering opp mot de reelle funnene og de anbefalte resultatene.

Inkluder ledelsen i kommunen i prosessen og bli enig om et akseptabelt risikonivå. Deretter, sett opp en prioritert liste med anbefalte utbedringstiltak i form av et program for virksomhetsoptimalisering og utbedringstiltak.

Heldigvis er det flere og flere ledere som anerkjenner at IT-sikkerhet er deres ansvar, og at dette er noe de ikke kan delegere bort eller legges i en skuff. Tap av renomme og økonomiske verdier etter et IT-angrep kan skade alle virksomheter, både offentlige og private, uansett hvor liten eller stor de måtte være.

Kan være fatalt

Det er sikkert mange IT-ansvarlige i det offentlige som kjenner seg igjen i denne situasjonsbeskrivelsen: De har lagt ned vanvittig mye tid, testet løsninger opp mot hverandre og funnet ut hva som vil være den optimale løsningen for egen IT-infrastruktur. Alt for ofte har dette resultert i at tilbyderne til offentlige anskaffelser skriver smarte besvarelser, der man

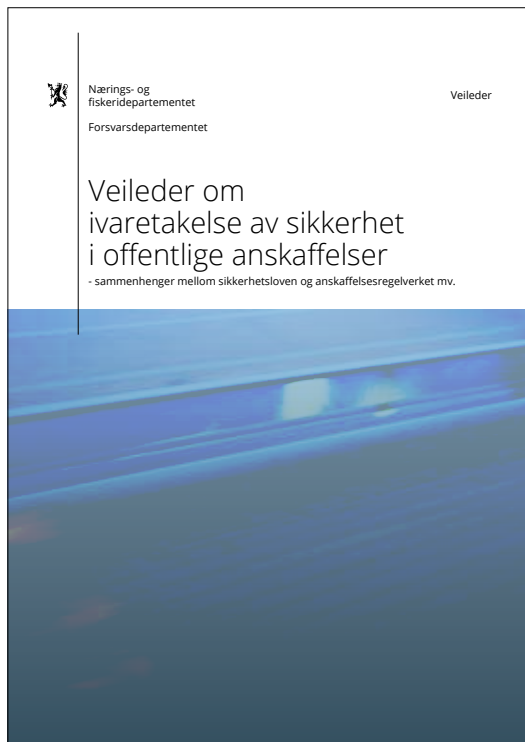
tilbyr et minimum som dekker sikkerhetskravene, med det formålet å prise seg så lavt at tilbudt løsning blir valgt. Her er det ofte innkjøpsavdelingene, og ikke IT-avdeling, som ser tilbudene opp mot hverandre og velger tilbyder etter lavest pris.

At folk som ikke har spisskompetanse på teknologien og er målt på å spare penger tar avgjørelsene, kan i mange tilfeller være fatalt for egen sikkerhet.

IT-avdelingen som har gjort et godt stykke arbeid med å kvalitetssikre løsningene, opplever at de blir spilt opp i et hjørne, og ender opp med en løsning som ikke tilfredsstillt hverken kravene til sikkerhet, GDPR eller intern kompetanse.

Myndighetenes løsning

I et møte jeg deltok på hos Justisdepartementet, dukket det opp informasjon om et «kvalitetssikringsverktøy» i form av en veileder¹ (Veileder om ivaretagelse av sikkerhet i offentlige anskaffelser | NFD og FD, 21. november 2019). Litt forenklet, har denne veilederen gjort det lettere for IT-avdelingene å slå i bordet og kreve at deres ønsker og vurderinger rundt IT-sikkerhet blir ivaretatt i offentlige anskaffelser.

Basert på den nye veilederen fra myndighetene om ivaretagelse av sikkerhet i offentlige anskaffelser, får du her noen tips som vil sette IT-avdelingen i større grad i førersetet til å kunne bestemme hvilken

¹ Pressemelding - Større fokus på sikkerhet i anskaffelser: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/storre-fokus-pa-sikkerhet-i-anskaffelser/id2678449/>

leverandør/produkt de ønsker å velge i anbudsfore-spørslene fremover.

Veilederen gir IT-sjefen i det offentlige flere lissepasninger når det kommer til å argumentere for hvorfor pris blir sekundært, når man mener at det er store kvalitetsforskjeller i tilbudene. Blant annet kravet om at en i forkant av et innkjøp, som kan påvirke eller relateres til sikkerhet, må foreta en risikovurdering av anskaffelsen. Det burde gi store muligheter for innkjøpsavdelingen til å involvere IT-avdelingen i begrunnelsen for valget av løsningen.

Veilederen viser handlingsrommet

Veilederen har som mål å synliggjøre handlingsrommet i anskaffelsesregelverket, og gjennom dette hvordan offentlige oppdragsgivere kan ivareta norske sikkerhetsinteresser når de gjør innkjøp.

Den nye veilederen har derfor også en omtale av hvordan offentlige oppdragsgivere kan ivareta sikkerhet i anskaffelser som ikke faller inn under sikkerhetsloven, men hvor sikkerhet likevel er et sentralt element.

I tillegg gir veilederen informasjon om risikovurderinger i forkant av anskaffelsen, og hvordan oppdragsgiverne kan gå frem for å gjennomføre slik risikovurderinger.

Dette betyr at man må fastslå hva som er «sikkert nok» og definere organisasjonens utgangspunkt knyttet til sikkerhet.

Det betyr at det offentlige i større grad kan og bør benytte profesjonelle IT-sikkerhetstilbydere til å bidra med å forme sikkerhetskravene i forkant, og appellere til at man utfordrer der vi tydelig ser at utlysningen ikke har ivaretatt sikkerheten. Både Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og Norsk senter for informasjonssikring (NorSIS) har uttalt gjentatte ganger at virksomheter uten egen IT-sikkerhetsavdeling, bør kjøpe inn denne kompetansen som en tjeneste.

Med andre ord; her gjelder det å spille på lag med og/eller utfordre innkjøperne om det er gjort risikovurderinger. I mange tilfeller vil dette innebære å bruke fagspesialistene og rådgiverne fra den kommersielle aksene, slik at man også får en ekstern vurdering.

At folk som ikke har spisskompetanse på teknologien og er målt på å spare penger tar avgjørelsene, kan i mange tilfeller være fatalt for egen sikkerhet.

Vil gjøre bestillingsjobben til det offentlig enklere

I et viktig avsnitt i veilederen står det:

«Testing av leveransen kan gi oppdragsgiverne et mer realistisk bilde av risikoen for feil i programvaren, og det kan også si noe om hvor mottakelig systemet er for angrep utenfra. I anskaffelser med høy risiko kan det for eksempel gjennomføres en penetrasjonstest. Gjennomføring av tester er ofte tid- og ressurskrevende, og oppdragsgiver må i så fall sette av tid og ressurser til dette i planleggingen av anskaffelsen»

Dette er et punkt der anbudsutsteder kan identifisere spisskompetanse innenfor IT-sikkerhet som kan differensiere tilbyderne fra hverandre; en tjeneste de seriøse aktørene i det kommersielle markedet alltid tilbyr sine kunder.

... kommer jeg med en enkel påstand om at dette er en gavepakke til alle IT-ansvarlige i offentlig sektor.

Videre vil jeg oppfordre til at det samtidig utarbeides en plan for at ledelsen har et kontinuerlig fokus på sikkerheten, ikke bare i forkant av anskaffelse. Det høres kanskje ut som en selvfølge, men vi vet at mange løsninger/systemer settes opp uten tilstrekkelige dokumentasjon og plan for hvordan livssyklusen skal forløpe. Er det noe vi har sett i 2020 og i starten av 2021, så er det at det hele tiden oppdages nye sårbarheter, som igjen gir store ringvirkninger for sikkerheten.

Tips til minimumskrav en bør følge ved anskaffelser

Det er ikke lett å differensiere leverandører og tilbydere fra hverandre. Fokuser først og fremst på behovet for å få en oversikt over dagens nå-situasjon, før man utarbeider en bestilling eller et anbuds-dokument. En ROS-analyse i kombinasjon med en sårbarhetsskanning og penetrasjonstest av virk-

somhetens IT-systemer er en anbefalt start, og resultatene herfra vil gi et godt bilde på dagens utfordringer, status og sikkerhetsnivå. Samtidig vil det avdekke hvilket behov man trenger å fokusere på i en bestilling.

Mange anskaffelser har problematikk rundt personvern, og da også informasjonssikkerhet. Det er ingen som kommer utenom å overholde GDPR, og da er det også mange krav som må oppfylles.

Rent konkret krever nå mange kommuner at tilbydere må godta KiNS-malen for databehandleravtale (DBA), med vedlegg 1 og 2². Her vil IT-sjefer og andre også finne en ny «lissepasning» i vedlegg 1. Der det ramses opp en mengde gode sikkerhetskrav, utledet fra GDPR og normen, som tilbydere må svare på.

Det er Bærum kommune som har utviklet malen, men den kan fritt brukes av alle - også leverandører, som ikke har egen mal. Så jobber du i offentlig sektor, eller bidrar på en eller annen måte inn i anbud fra stat, kommune, osv., er disse dokumentene noe du kan bruke som ditt sannhetsvitne eller brekkstang for å få øket kvaliteten og sikkerhetsfokus i alle anskaffelser fremover.

Referer man til veilederen fra myndighetene i anskaffelser som treffer sikkerhetsloven og/eller benytter KiNS - Malen for databehandleravtale, kommer jeg med en enkel påstand om at dette er en gavepakke til alle IT-ansvarlige i offentlig sektor.

Avslutter med dette stalltipset fra NSM

Vurderer virksomheten din å ta i bruk skyløsninger eller tjenesteutsetting? Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) har lagt ut en rekke spørsmål og svar knyttet til sikkerhet i denne typen tjenester³.

Inntil skrivelysten tar meg igjen, er jeg aktiv på Facebook-gruppen IT-sikkerhet⁴ sammen med 4 700 andre som også synes IT-sikkerhet er spennende. 🌐

² KiNS - Maler for databehandleravtaler: <https://kins.no/verktoykasse/maler-for-databehandleravtaler/>

³ NSM: <https://nsm.no/aktuelt/nsm-publiserte-ofte-stilte-sporsmal-om-sky-og-tjenesteutsetting>

⁴ <https://www.facebook.com/groups/2682205105123422>

Av **Paul Ivar Stenstuen**,
seniorrådgiver, Konsek Trøndelag IKS

Forsvarlig saksbehandling og hvordan vi kan sikre det

Før vi i det hele tatt kan starte saksbehandlingen må vi ta stilling til hvorvidt vi har en tilknytning til saken eller partene i saken som vil kunne true vår objektivitet.

Jeg viser her til forvaltningslovens kapittel II, samt til særreglene som fremgår av kommuneloven.

Saksbehandling i det offentlige er underlagt prosedyrekrav

Vi har plikt til å foreta nedtegnelser. Vi har plikt til å føre arkiv og arkivjournal. Videre har vi plikt til å varsle de som måtte bli berørt av vedtak i saken og å innhente uttalelser fra disse.

Hva handler saken om

Dette er et punkt det gjerne syndes en del mot og som med fordel kan kvalitetssikres. Mange av oss har oppfatninger på forhånd med hensyn til hva saken handler om, og om hva formålet med saken skal være. Det er derfor viktig at vi bruker tilstrekkelig med tid til å tenke igjennom hva saken egentlig handler om og hva formålet med den egentlig skal være.

Dette er avgjørende for at vi skal kunne gjøre de rette avveininger med hensyn til hvilke saksopplysninger som saklig hører til saken. Dersom et tema som ønskes fremmet ikke saklig hører til saken, bør det i stedet fremmes en egen sak om dette.

Jeg vil derfor oppfordre til at vi bruker tilstrekkelig med tid til å utforme en hensiktsmessig problemstilling, slik at vi kan gi saken en saklig avgrensning. Det er flere grunner til dette. For det første vil utenforliggende hensyn kunne medføre ugyldige vedtak. For det andre ønsker våre oppdragsgivere korte og konsise dokumenter det er enkelt å sette seg inn i.

Krav til saksopplysningene

Saksopplysningene skal underbygge et inntatt standpunkt. Men saksopplysningene skal også sette beslutningstakeren i stand til å danne seg sine egne oppfatninger om andre mulige standpunkter.

Opplysninger som kan tenkes å ha vesentlig betydning for utfallet, må tas med. Det må derfor gis både opplysninger som taler for og imot ulike mulige standpunkter for på denne måten å beskrive beslutningstakerens handlingsrom. Jo mer inngripende et vedtak er, desto strengere er kravene til sakens opplysning.

Aktuelle saksopplysninger vil kunne være relevant lovgivning, kommunale vedtak, tidligere avgjørelser, uttalelser fra andre offentlige myndigheter og berørte parter, ulemper og kostnader mv. Fakta må dokumenteres med henvisninger eller vedlegg.

Våre vurderinger av saken

Det må trekkes et skarpt skille mellom faktaopplysninger i saken og våre vurderinger av disse. Våre vurderinger skal ikke oppgis som faktaopplysninger, og vi kan ikke basere våre vurderinger på opplysninger som ikke er oppgitt som fakta i saken.

Når vi er sikre på at vi har gitt saken en tilstrekkelig opplysning skal vi veie sakens opplysninger mot hverandre og komme til en eller flere konklusjoner. Disse konklusjonene skal danne grunnlag for våre forslag til vedtak. Våre forslag til vedtak skal derfor være en logisk konsekvens av våre konklusjoner.

I en godt skrevet sak vil det derfor være en gjennomgående og logisk sammenhengende (rød) tråd mellom fakta og vurderinger til forslag til vedtak.

Howdan vi kan sikre forsvarlig saksbehandling

For det første bør vi alle samarbeide om å utvikle en felles standard for kontrollutvalgssekretariater som også vil gi en felles forståelse for hva de faste obligatoriske sakene skal omhandle.

Hver for oss bør vi bygge og videreutvikle kompetanse. Videre bør vi bevisst satse på å bygge kvalitetskulturer. Sidemannsblikk vil kunne bidra til å underbygge både kompetanseutvikling, kvalitetskultur og internkontroll. Sidemannsblikk bør derfor innføres der dette er mulig.

Paul Ivar Stenstuen er seniorrådgiver i Konsek Trøndelag IKS og er for tiden medlem av NKRFs kontrollutvalgskomite. Han har arbeidet som kontrollutvalgssekretær siden mars 2005. Før dette arbeidet han i fylkeskommunen og i forsikring. Paul er Cand.mag. innen samfunnsøkonomi, bedriftsøkonomi BI og skatterettsspesialfag ved UiO. Han har i tillegg avlagt eksamener i bl.a. Corporate finance og åpne økonomier ved UiO.

Foto: TI Norge

Av **Tor Dølvik**, spesialrådgiver i Transparency International Norge og medlem av Kommunesektorens etikuttvalg

Antikorrupsjon på prøve i krisetid

Kommunene har vært førstelinjen i kampen mot pandemien. Behovet for handlekraft og unntaksregler har vært stort.

Befolkningen har gjennomgående hatt høy tillit til myndighetenes krisehåndtering. Samtidig har krisen og håndteringen også satt integriteten på prøve.

Våren 2021 er det håp om at samfunnet gradvis skal gjenåpnes. Kontrollmiljøene i kommunene bør forberede hvordan gjenåpningen også kan bidra til åpenhet om viktige lærdommer fra krisen. Evalueringene i kommunene kommer trolig til å handle mye om smittevernberedskap, kriseberedskap og -håndtering, kommunikasjon og informasjon overfor innbyggere osv. Transparency International har engasjert seg spesielt i hvordan pandemien har bidratt til økt korrupsjonsrisiko. Det bør kommunene også gjøre.

Pandemien ser ut til å ha utløst latente risikofaktorer i form av mer korrupsjon og svindel på internasjonalt plan. Demokratiske og sivile rettigheter er satt under press i mange land. Krisen har gitt økt handlingsrom for korrupt atferd som igjen har svekket tiltakene mot pandemien. Unntakstilstanden har i tillegg betydd unntak fra korrupsjonsforebyggende rutiner ved offentlige innkjøp av medisiner og utstyr, rekruttering av nøkkelpersonell, innsyn og kontroll med beslutninger og demokratisk medvirkning i viktige beslutningsprosesser.

Også her hjemme satte koronakrisen styringsystem, integritetsmekanismer, antikorrupsjonsprogram og -tiltak på prøve. Krisehåndteringen har bestått i tillitsbaserte statlige redningspakker til bedrifter, husholdninger, kommuner og arbeidstakere. Smittebegrensende lock-down med sterke inngrep i sivile rettigheter har vært gjeldende. Helsefaglige råd om smittevern og etter hvert omfattende vaksinerings er grunnleggende i bekjempelsen.

Mye tyder på at vi i Norge har klart oss bedre enn de fleste andre land. Smittetrykket har vært relativt lavt, folks tillit til myndighetene er fortsatt høy og etterlevelsen av smittevernrådene virker god.

Men har alt gått riktig for seg? Økokrim var tidlig ute og advarte i sin trusselvurdering i april 2020 om at «koronapandemien skaper et handlingsrom for kriminelle opportuniste som utnytter den sårbare situasjonen vi befinner oss i.» De pekte på faren for svindel med dagpenger, utnyttelse av nasjonale strakstiltak, konkursskriminalitet og korrupsjon. Etterforskning av en rekke tilfeller av «koronasvindel» i månedene etterpå, tyder på at Økokrims advarsel var berettiget.

Det høye generelle tillitsnivået i Norge må ikke gå ut over årvåkenheten og den kritiske kontrollen. I en krisetid forsterkes korrupsjonsrisikoen gjennom kombinasjonen av tidspress og knapphetsfaktorer. For kommunene har tidspresset vært knyttet til å håndtere krisepakker og utbetalinger i raskt tempo, iverksette smittebegrensende tiltak, drive smittesporing og vaksinerings, skaffe nødvendig utstyr, materiell og lokaler raskt, samt å omdisponere og rekruttere nøkkelpersonell. Knapphetsfaktorene har dreid seg om tilgangen til kompetent personell, medikamenter, vaksiner, utstyr og lokaler.

Risikofaktorene gjør kommunenes korrupsjonsforebyggende mekanismer viktigere i en krisetid enn ellers. Samtidig gjør krisens akutte og dramatiske innhold at oppmerksomheten om antikorrupsjon kommer i bakgrunnen, med mindre den på forhånd er godt integrert i rutiner og kommunens løpende arbeid. Egenskapene i kommunenes korrupsjonsforebyggende arbeid vil komme tydeligere til syne i en slik krisesituasjon og bør derfor stå sentralt når pandemiens lærdommer skal oppsummeres. ©

ØVRIGE KRONIKØRER:

Foto: Kommunal Rapport

Ragnhild Sved, debattredaktør i Kommunal Rapport

Bidragstyttere fra KS Kommunesektorens organisasjon

Foto: Ilja-Hendel

Riksrevisor Per-Kristian Foss

Av **Mali Arnstad**, Nasjonalt senter for e-helseforskning (NSE)

Koronatiden kan tvinge kommunene til å bruke mer velferdsteknologi

Sjukddigitaliseringen i koronatiden kan føre til at helsetjenesten kommunene blir mer digitale.

Er du eldre og bor i en stor kommune er sjansen større for at du får tilbud om velferdsteknologi, viser ny forskning.

Dette er teknologi som skal gjøre hverdagen enklere og tryggere for eldre som bor hjemme eller på sykehjem. Det kan være ved hjelp av GPS-klokker som varsler hvor brukeren befinner seg, sensorer som varsler om en person faller, eller en automatisk medisin-dispenser som sier fra når du skal ta pillene dine.

Nå viser en evaluering av virkemidlene som Nasjonalt Velferdsteknologiprogram tilbyr, at det er ulikt hvor nyttige kommunene mener de har vært.

Det er dermed ulikt i hvilken grad kommunene har innført velferdsteknologi.

Forskerne Elin Breivik og Gunn-Hilde Rotvold ved Nasjonalt senter for e-helseforskning (NSE) har i samarbeid med en forsker fra Sintef Digital, spurt 211 kommuner om hvilke teknologier de har tatt i bruk, og hvor langt de har kommet i arbeidet.

- Det er vanskelig å lage én modell for alle, når vi vet hvor forskjellig kommunene er, sier forsker Elin Breivik.

Forskjeller på kommuner

Hovedfunnet i undersøkelsen viser at det er stor forskjell på kommunestørrelse når det kommer til nytten av virkemidlene.

Det tar tid å innføre velferdsteknologi og prosessene er gjerne kompliserte. Mange kommuner varsler at de er avhengig av støtte også i årene framover.

- Til tross for at de får støtte fra nasjonalt hold, er det utfordringer. Innføringen lykkes bedre for de større kommunene. Men det er vanskelig å lage én modell for alle, når vi vet hvor forskjellig kommunene er, sier forsker Elin Breivik.

Mange små kommuner mangler rett og slett ressurser til velferdsteknologi.

Endringer i hele organisasjonen

De store kommunene med over 20 000 innbyggere har jevnt over brukt flere av programmets virkemidler, enn de mellomstore mellom 5000 og 20 000 innbyggere og små med under 5000 innbyggere. Små kommuner har mindre ressurser og mindre

Foto: NSE

Elin Breivik

Foto: NSE

Gunn-Hilde Rotvold

tilgang på prosjektlederkompetanse. De er derfor mer avhengig av støtte fra programmet for å lykkes.

- Endringsprosessene foregår ikke bare i helse- og omsorgstjenesten, sier Gunn-Hilde Rotvold.
 - Disse prosjektene berører ikke bare helsetjenesten. Også IT-avdelingene må tenke nytt og utvikle sin portefølje samtidig. Når velferdsteknologi skal innføres må helsepersonell og IT-folk jobbe sammen, noe som krever god koordinering og vilje til å lære av hverandre. Endringsprosessene foregår ikke bare i helse- og omsorgstjenesten, sier Gunn-Hilde Rotvold.

Brukerne har i tillegg helt ulike behov. Det er vanskelig å lage en oppskrift som passer for alle. Helsetjenesten i kommunene må derfor kartlegge behovene og tilpasse teknologien til hver bruker og den lokale tjenesten.

Ulik i avstand

Demografi og geografi spiller også en rolle. Noen kommuner har flere eldre enn andre, eller spredt befolkning over lange avstander. Da er det ikke sikkert at teknologien som passer for en storby, passer for en langstrakt kommune.

- Digitalt tilsyn med kameraer kan være veldig aktuelt for kommuner med lange avstander. Du kan spare mye kjøring. I storbyer kan det være mye trafikk og kø, og da kan det også ta mye tid å kjøre rundt til brukerne, understreker Brevik.

Må ha god opplæring

Hjemmetjenesten må vite hvordan de skal bruke teknologien, så innføringen tar ofte lang tid. De må

ha rutiner og opplæring, og vurdere om de eldre i det hele tatt har nytte av teknologien.

- I tillegg må brukeren lære seg å bli digital. Vi har sett at det er en bøyg som tar tid, slik tunge prosesser ofte gjør. Alt må forankres hos ledelsen og ute i helsetjenesten, påpeker Elin Breivik, og legger til:

- Mange av informantene våre sa at det tar lang tid å få teknologien til å fungere, også fordi det er så mye forskjellige typer teknologi tilgjengelig.

Forskernes mener at Nasjonalt Velferdsteknologi-program bør fortsette å anbefale hvilken teknologi kommunene bør starte med.

Endringer i koronatiden

Et av virkemidlene i velferdsteknologi-programmet er tilgangen på nettverksarenaer. Kommunene har møttes for å støtte hverandre, utveksle erfaringer og inngå samarbeidsavtaler. Dette har de vært veldig fornøyd med.

- De vi har snakket med, sier at fysiske møteplasser har vært veldig bra, men også videokonferanser har blitt mer aktuelt, påpeker forskerne.

Og når det kommer til videokonferanser, så er det stikkordet for det som har skjedd det siste året. Korona har ført med seg en sjokkdigitalisering i kommunene og redusert de fysiske møteplassene.

- Alle ledd i helsetjenesten har digitalisert seg i full fart. Også på sykehjem er det prøvd ut ny teknologi for beboere og pårørende, for eksempel med iPad. Det er helt nytt, mener forskerne, som kun har observert denne utviklingen.

- Det blir interessant å se om det går tilbake til vanlig etter at alle restriksjonene er over, sier Elin Breivik.

Skal forske på effektene

Forskerne antar at koronatiden gjør at kommunene tvinges til å bruke mer velferdsteknologi, og at også de små kommunene får fortgang i innføringen.

Digitale verktøy er blitt sentrale for å hindre smitte, og da spiller det ingen rolle om du er en liten eller stor kommune.

- Digitalt tilsyn ser ut til å erstatte fysiske møter for å hindre smitte. Kameraer og sensorer varsler hvis noe ikke går bra hjemme hos brukerne på natta og vi ser økende bruk av video for å kommunisere. Men det er jo flere sider ved dette, vi vet jo ikke om flere eldre blir ensomme, sier Elin Breivik.

I et nytt prosjekt skal forskerne se på effektene av velferdsteknologi i kommunene.

Referanse:

Elin Breivik, Gunn-Hilde Rotvold og Elin Sundby Boysen: Evaluering av virkemidlene i Nasjonalt velferdsteknologi-program. NSE-rapport 2019-07.

Evaluering: Virkemidler fra Nasjonalt Velferdsteknologi-program

- Velferdsteknologi er samlebetegnelsen for teknologi som skal hjelpe folk i hverdagen, som digital trykghetsalarm, elektronisk medisineringsstøtte, GPS eller digitalt tilsyn – sensorer og kameraer hjemme hos brukeren.
- Nasjonalt Velferdsteknologi-program er et samarbeid mellom KS, Direktoratet for e-helse og Helsedirektoratet som skal bidra til at flere kommuner tar i bruk velferdsteknologi.
- Virkemidlene har bestått av kompetansehevingsverktøy, prosessveiledninger, nasjonale anbefalinger på teknologi, økonomisk tilskudd og nettverksarena og har vært gitt mellom 2014 og 2020.
- 340 kommuner (før kommunereformen) har på ulike tidspunkt vært del av det nasjonale programmet.
- Mange kommuner opplever at alle virkemidlene i programmet til sammen har vært nyttige. Det er likevel forskjell på størrelse. De store kommunene med over 20 000 innbyggere har tatt i bruk flere virkemidler enn de mindre.
- For de små kommunene er kompetansehevingsverktøy som Veikartet for tjenesteinnovasjon, Velferdsteknologiens ABC og prosessveiledning de viktigste virkemidlene i programmet, mens for de store og mellomstore kommunene er økonomisk støtte viktigere.

Av **Ole Andre Bråten**,
spesialist i arbeids- og organisasjonspsykologi

Samtalemetodikk i utredning og granskningsprosesser

Løsning av revisjon og kontrolloppgaver krever innsikt i strukturering av samtaler og annen informasjonsinnhenting. Selv om stadig flere av oppgavene i fremtiden vil kreve innsikt i teknologi – vil samtaler være en avgjørende kilde til informasjon.

Skal vi lykkes med en objektiv informasjonsinnhenting er vi avhengige av kunnskap om hvordan profesjonelle samtaler struktureres.

Struktur

Innen forskning har strukturerte intervju vært benyttet for å kunne favne om et kvalitativt perspektiv. Vi får bedre – rikere informasjon når vi stiller spørsmål. Der samtalen struktureres kan vi gjennomføre flere samtaler på tilnærmet lik måte og med høy grad av reliabilitet.

I et semi-strukturert intervju, blir det benyttet en intervjuguide for å strukturere samtalen. Selv om det er ulike format på en slik guide – anbefales det å ha et skriftlig notat med de spørsmål som skal stilles i aktuell rekkefølge. Hvilke spørsmål som skal stilles når – må avklares tidlig. Her kommer ledelse inn som et avgjørende element.

Start med enkle spørsmål

Etter at planleggingen er gjennomført, starter samtalen i henhold til intervjuguiden med introduksjon og kontaktetablering. I denne fasen gjøres den som intervjues kjent med rammene for intervjuet, og forklares grunnlaget for intervjuet. Her anbefales det videre å være tydelige med forutsetningene for intervjuet, forklare hvem man er, hva man arbeider med og hvorfor man utfører intervjuet.

Det anbefales å starte med enkle spørsmål, for å redusere stress knyttet til intervjusituasjonen. Spørsmålene jeg selv benytter i denne type samtaler knyttes eksempelvis til demografiske forhold som alder, ansettelsestid og eventuelt lederansvar. Etter at rammene er avklart og den som intervjues opplever situasjonen som trygg – er tiden inne til å gå gjennom aktuelle tema.

Ole Andre Bråten er organisasjonsrådgiver og spesialist i arbeids- og organisasjonspsykologi. Han har undervist i vitne- og avhørpsykologi ved Politihøgskolen og har bred erfaring med ledelse av ulike granskningsprosesser. Han har også erfaring som etterforsker i politiet. Bråten er gjesteforeleser innen temaet ved Handelshøgskolen BI og holder foredrag, kurs og seminar innen granskningsprosesser.

Fokuser på temaene

I denne fasen er tiden inne til å løfte frem de aktuelle tema – som er presentert innledningsvis. I denne fasen er spørsmålsstillingen sentral – og bør vektlegge åpne spørsmål. Fortell, forklar – beskriv.

Temaene som nå skal avklares må sees i forhold til samtalsituasjonen, hvem som intervjues og hva som er målet med samtalen. Denne type tanke sett – som omtales som «Investigative Interviewing» har vokst frem som en motvekt til folkelige begrep som forhør og avhør. Målet med en strukturert samtale – er gjennom planlegging, innledning og – frem til nå, presentasjon av temaene – å etablere en ramme for objektiv informasjonsinnhenting.

Når temaene er gjennomgått – er tiden inne for en av de viktigste fasene. Avslutningen. I psykologien snakker man om «primacy-recency effekten». Vi husker meget godt det første – og det siste i en samtale. Avslutningen er derfor viktigere enn vi først kan se for oss. I denne prosessen vil det være avgjørende å løfte frem opplevelsen av å delta i samtalen. Det er også her forventinger til videre prosess bør avklares.

Når samtalen er ferdig, starter jobben

Når samtalen er ferdig – har imidlertid bare arbeidet startet. For det første må prosessen og den enkelte samtale evalueres. For det andre – må informasjonen som har blitt formidlet sikres for ettertiden. Det er også her ledelse og planleggingen blir tydelig. En kort planleggingsfase – der det ikke har vært vektlagt sikring av dataene og videre bruk av disse, vil nå kunne komme til syne.

I dagens situasjon vil det være av stor betydning å vurdere hvordan data skal sikres – og ikke minst hvordan samtalen skal gjennomføres. Det stiller på sin side nye kompetansekrav når intervju skal gjennomføres digitalt – samtidig som kunstig intelligens og maskinlæring vil få stor betydning for hvordan denne type prosesser vil sikres i fremtiden.

Vi kommer uansett ikke forbi at en strukturert samtale i en utredning eller granskningsprosess, vil omhandle planlegging, kontaktetablering – en gjennomgang av forestående tema, avslutning og evaluering. Konteksten vil også alltid være en samtale mellom to mennesker, der kunnskap om psykologiske prinsipper for god kommunikasjon vil være dimensjonerende for utfallet.

Ny revisorlov likestiller offentlig og privat praksis

Av NKRFs administrasjon

NKRF har endelig lyktes i sin langvarige og utrettelige kamp for likestilling av praksis fra kommunal og privat revisjon.

NKRF har gjennom mange år arbeidet for at praksis fra kommunal revisjon skulle bli godkjent på lik linje som praksis fra privat revisjon. Vi hadde en gylden mulighet i forbindelse med Stortingets behandling av ny revisorlov i fjor. Forut for dette hadde det vært en lang prosess med en offentlig utredning, høringsprosesser, lovforslag fra regjeringa m.m. Da loven kom til Stortinget høsten 2019, nærmet vi oss en avklaring, men på grunn av koronasituasjonen ble Stortingets behandling utsatt til høsten 2020. Vedtak ble fattet 5. november 2020, og selve vedtaket og finanskomiteens enstemmige merknader dannet grunnlaget for en forskrift som tar konsekvensen av Stortingets syn.

Forskriften ble fastsatt like før nyttår, og denne gir unntak fra praksiskravet i loven. Forskriften § 1-2 Unntak fra krav om praksis i revisjonsforetak sier:

Praksis fra kommunal- og fylkeskommunal revisjon og fra Riksrevisjonen kan godkjennes som praksis etter revisorloven § 3-3 første ledd. Kravet til variert praksis gjelder på tilsvarende måte, og praksisen må være opparbeidet under veiledning av en statsautorisert revisor. Det må fremgå av dokumentasjonen hvem som har vært veileder.

Dermed lå alt til rette for at kommunale revisorer med godkjent utdanning og minst tre års praksis fra kommunal revisjon kunne bli godkjent og få autorisasjon som statsautoriserte revisorer. Et langvarig og møysommelig arbeid ble dermed kronet med seier.

Nå i 2021, blir det sendt inn søknader om godkjenning, og en av de som har sett resultatene av det, er Therese S. Bjørkeland. Hun jobber nå som statsautorisert revisor i Rogaland Revisjon IKS, og har sin praksis kun fra kommunal revisjon. Hun grep muligheten med det samme loven var klar.

Hvorfor var det viktig for deg å få autorisasjon som statsautorisert revisor?

For meg har målet, helt siden jeg var ferdig med studiet i 2013, vært å få autorisasjon på plass. Det medfører økte muligheter både for meg og for

kommunal revisjon, og endelig anerkjennes og synliggjøres vår opparbeidede kompetanse. Min mening er at likestilling av praksis er helt på sin plass mht. kompleksitet og variasjon også i kommunal revisjon. Jeg håper og tror at dette vil føre til at kommunal revisjon blir mer attraktivt, da man nå har mulighet til å oppnå samme kvalifikasjon som det er muligheter for i privat revisjon, samtidig som en har mulighet til å bidra med visjonen vår om å «forbedre offentlig sektor».

Therese S. Bjørkeland

Både NKRF og ledelsen i Rogaland Revisjon IKS har stått på for at praksis i kommunal revisjon skal være likestilt med privat praksis i flere år, jeg er veldig takknemlig for arbeidet som er lagt ned for oss alle.

Jeg har hele tiden hatt en forhåpning om at dette skulle falle på plass, med grunnlag i den brede kompetansen vi opparbeides oss via kommunal revisjon. Likestillingen av praksis mellom kommunal og privat revisjon vil også være viktig for oss som firma, mht. rekruttering.

Hvordan opplevde du søknadsprosessen?

I forkant var det noe intensiv kursing, men arbeids-

Den nye loven er bra for kommunal revisjon, både med hensyn til de som i dag kan få godkjent sin praksis, og dermed spesialkompetanse innen kommunal revisjon, men ikke minst for rekrutteringa til bransjen.

giver og jeg fant gode løsninger her. Søknadsprosessen i seg selv har for min del gått veldig greit. Jeg fikk et par oppfølgingsspørsmål per e-post og telefon fra en hyggelig saksbehandler i Finanstilsynet, ellers ingen hindringer. Det ble en del lenger ventetid enn oppgitt behandlingstid på 30 dager, men når resultatet er bra lever jeg godt med det.

Vil din nye tittel få konsekvenser for deg i ditt arbeid på noen måte?

Ja, dette vil på sikt gjøre det mulig for meg å ta mer ansvar. Det er også kjekt at vi hos oss, får en moderat lønnsøkning etter autorisasjon er på plass!

Også Rune Haukaas, revisjonsdirektør i Rogaland Revisjon IKS, er fornøyd med at han har fått enda en statsautorisert revisor blant de ansatte. Noen var jo registrerte revisorer før loven trådte i kraft og ble dermed statsautorisert ved årsskiftet, mens andre har måttet søke om å få godkjent sin praksis.

Therese er den første av de ansatte i Rogaland Revisjon – og kanskje den første i Norge – som har fått godkjent sin kommunale praksis fullt ut, og som av den grunn er blitt statsautorisert revisor.

Han er fornøyd med den nye loven, og mener det er meget viktig for Rogaland Revisjon at flere nå kan få godkjent sin praksis. Han mener det er med på å gi kommunal revisjon den plass den fortjener innen revisjonsfaget, og at verken variasjon eller komplekse problemstillinger står tilbake for det man møter i privat revisjon. Han har selv lang erfaring fra privat revisjon.

Hvorfor er det viktig for dere at Therese nå er blitt statsautorisert revisor?

Vi opererer i et marked, og opplever stadig konkurranse fra de private firmaene. Våre eiere kan gå ut med 1-års varsel, mens private gjerne inngår flerårige avtaler. Det er da viktig at vi får synliggjort den gode kompetansen vi besitter som er unik mht. til bransjekunnskap. Det får vi nå. Dette gjør oss også mye mer attraktive som arbeidsplass for nyutdannede med-

arbeidere, da vår praksis ikke står tilbake for den i det private, kanskje snarere tvert om.

Rune Haukaas

Han sier de har flere ansatte som er i en søkeprosess om å bli godkjent som statsautorisert revisor, og at de nå får testet ut om Finanstilsynet tar den nye loven og forskriften innover seg. Per i dag er to ansatte med praksis fra Rogaland Revisjon blitt godkjent som statsautorisert revisor.

Rune Tokle, daglig leder i NKRF, er veldig fornøyd med at vi har fått et synlig resultat av den nye loven, og gratulerer Therese S. Bjørkeland med tittelen statsautorisert revisor. Han sier at den nye revisorloven er upløyd mark, også for Finanstilsynet, og ber alle som er i en søkeprosess om godkjenning ta kontakt med NKRF hvis de skulle møte på problemer. Det er interessant for oss å vite hva som kreves i praksis for at kommunal praksis skal bli godkjent, og også hvordan dette skal dokumenteres. Det er derfor også viktig å få tilbakemelding fra medlemmer som har fått sin godkjenning uten problemer. Det gir oss grunnlag for å gi råd til de som skal søke, og også være i tett dialog med Finanstilsynet. Han sier NKRF har hatt et møte med tilsynet (se neste side), og at det ble opplevd som positivt og konstruktivt.

Rune Tokle

Den nye loven er bra for kommunal revisjon, både med hensyn til de som i dag kan få godkjent sin praksis, og dermed spesialkompetanse innen kommunal revisjon, men ikke minst for rekrutteringa til bransjen. Det vil styrke oss, og gi kommunal revisjon den plass den fortjener innen revisjonsbransjen, sier han.

Et av spørsmålene NKRF har fått er om deler av praksisen det søkes om godkjenning for, må gjennomføres etter at den nye loven trådte i kraft. Her var svaret i møtet med Finanstilsynet at all praksis er relevant, uavhengig av når den er gjennomført. Det viktige er at praksisen er godt dokumentert.

Videre er det et krav om at minst to år av praksisen skal være gjennomført under veiledning av en stats-

autorisert revisor. Finanstilsynet opplyste at personer som har vært registrerte revisorer, og som fra 1. januar 2021 er blitt statsautoriserte revisorer, godkjennes som veiledere i denne sammenheng, også i perioden før den nye loven trådte i kraft. Det var en viss uklarhet om disse må ha hatt et revisorregisternummer eller ikke. Det skulle Finanstilsynet komme tilbake til.

Hovedkonklusjonen når det gjelder praksisgodkjenning, er at all praksis er relevant, uavhengig av når den er gjennomført, men den må være godt dokumentert. Videre er det viktig at man i dokumentasjonen av gjennomført praksis får fram variasjonen i denne. Det er også viktig for variasjonens skyld, og også med hensyn til kravet om flere bransjer, at dokumentasjonen viser hvordan kommunen(e) man har revidert, er organisert.

Det er ikke noe krav om at en oppdragsansvarlig revisor i kommunal sektor må ha et revisorregisternummer, men man må ha et revisorregisternummer for å kunne bruke tittelen «statsautorisert revisor». Videre må man ha et revisorregisternummer for framover å kunne veilede de som er i praksis.

Den nye loven inneholder en overgangsordning for de som i dag ikke har et revisorregisternummer. Denne innebærer at man for å få et revisorregisternummer må ha oppfylt etterutdanningskravene innen 31. desember 2023.

De revisorer som allerede er registrert med et revisorregisternummer må oppfylle de nye etterutdanningskravene første gang pr. 31. desember 2021. ©

▶ Aktuelle kurs nå:

Faglig oppdatering og nettverksbygging!

▶ RSK 301 – Forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen		eKurs
▶ Revisjon av inntekter i kommunal sektor		eKurs
▶ Gjennomføring av individuelle intervju Nyhet!	20. mai	Digitalt
▶ Gjennomføring av gruppeintervjuer Nyhet!	20. mai	Digitalt
▶ Samling for kontrollutvalgssekretariater 2021	15. – 16. september	Bergen
▶ NKRFs fagkonferanse 2021	26. – 27. oktober	Fornebu

www.nkrf.no

For nærmere informasjon: Se NKRFs nettsider, eller kontakt Norges Kommunerevisorforbund, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon 23 23 97 00, post@nkrf.no

Digitale fjernmøter i kontrollutvalgene

Av NKRFs administrasjon

NKRF har på initiativ fra styret gjennomført en spørreundersøkelse om digitale fjernmøter i kontrollutvalgene.

Hovedregelen om bruk av fjernmøter finner vi i kommuneloven § 11-7 første ledd, som sier at kommunestyret og fylkestinget selv kan beslutte at folkevalgte organer i kommunen eller fylkeskommunen skal ha adgang til å holde møter som fjernmøte. For at kontrollutvalget skal kunne benytte seg av fjernmøte, forutsetter det altså et særskilt vedtak i kommunestyret eller fylkestinget. I starten av koronapandemien – fra 13. mars til 1. august 2020, gjaldt imidlertid en midlertidig forskrift som satte dette kravet til side.

Resultatene fra undersøkelsen er systematisert for å se om de kan brukes til læring og forbedring ved gjennomføring av digitale fjernmøter i kontrollutvalgene.

Om undersøkelsen

Spørreundersøkelsen ble gjort ved hjelp av Questback, og NKRFs 28 bedriftsmedlemmer, som leverer sekretariatstjenester til kontrollutvalg i ca. 80 prosent

av landets kommuner og 10 fylkeskommuner, ble invitert. 19 kontrollutvalgssekretariater svarte (svarprosent på 68), og disse betjener nærmere 55 prosent av landets kontrollutvalg.

Vi spurte hvor mange av kontrollutvalgene som har hatt digitale møter i løpet av 2. halvår 2020? Her viser svarene (som forventet), at dette har vært ulikt fra kommune til kommune og fra region til region. Noen kontrollutvalg har kun hatt digitale møter, mens andre ikke har hatt noen.

Det er også noen utvalg som har variert mellom digitale og fysiske møter over en periode. Imidlertid kan man konkludere med at mange i stor eller liten grad har erfaring fra å arrangere digitale fjernmøter i kontrollutvalgene.

Neste spørsmål gjaldt hvor mange av kontrollutvalgene som fortsetter med digitale fjernmøter i 2021? Også her varierer det fra kommune til kommune og fra region til region. Det gis uttrykk for usikkerhet, og at det er avhengig av smittesituasjonen lokalt.

Vi ba også om sekretariatenes erfaringer med digitale fjernmøter. I tabellen til venstre har vi gruppert tilbakemeldingene.

Mange av sekretariatene har betraktninger om hvordan man kan lykkes med digitale fjernmøter. Vi gjengir noen av disse:

- Digitale møter stiller økte krav til møteledelse. Viktig å involvere alle deltakerne, ha kamera på under møtet samt å ha klare regler for å be om ordet og gjennomføring av avstemming.
- Trening gjør mester. Gjennomfør test- og opplæringsmøter for å luke bort kompetansemangel og tekniske problemer. Søk hjelp hos politisk sekretariat i kommunen ved behov. Legg til rette for at deltakere ev. kan delta via tilrettelagt løsning på kommunehuset.
- Gjennomfør kortere, og heller hyppigere, møter.
- Det bør være to fra sekretariatet til stede for både å kunne gi teknisk bistand og å følge med i møtet og skrive protokoll.
- Papirversjon av dokumentene bør sendes ut på forhånd til de deltakerne som ber om det. Det samme bør tilstrebes for presentasjoner e.l., som benyttes i møte fra administrasjonen eller andre.

Positive erfaringer	Negative erfaringer
Effektivt Oversiktlig og greit for de ukompliserte sakene. Lettere å ha fokus og holde seg til tema	Lite dynamikk og diskusjoner Medlemmene blir passive
Opptak gjøres tilgjengelig for publikum i ettertid	Problemer med det tekniske Bruker mye tid på å bistå enkeltmedlemmer med å delta Ujevn digital kompetanse blant medlemmene
Alle har fått en bedre digital møtekultur	Kjedelig Utvalgsmedlemmene foretrekker fysiske møter
Lav terskel for å få inn eksterne deltakere i møtene	Mindre gode erfaringer hvis noen deltar digitalt mens andre deltar fysisk
Sparer penger der det er stor reiseavstand	Mister muligheten til virksomhetsbesøk
Fått flere tilhørere, og opplever også at opptakene fra møtene blir brukt aktivt av politikere, media m.fl.	Dårlig nettilgang og utilstrekkelig teknisk utstyr skaper problemer
Sekretariatene sparer mye reisetid ved digitale fjernmøter	Kan være utfordrende å være både teknisk tilrettelegger og følge med i møtet og å føre protokoll

Regnskapsrevisjon vs. forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

KMD har i en uttalelse til FKT klargjort forholdet mellom innholdet i regnskapsrevisjonen og den forenklete etterlevelseskontrollen med økonomiforvaltningen.

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) har bedt Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om en nærmere avklaring om forskjellen mellom forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen (jf. koml. § 24-9) og ordinær regnskapsrevisjon (jf. koml. § 24-5, jf. §§ 24-6 - 24-8).

Departementet innleder svaret av 16. mars 2021 med å vise til kommunelovutvalgets utredning (NOU 2016: 4 pkt. 26.2) som forklarer bakteppet for utformingen av reglene. Som det kommer frem i NOUen, må ikke revisjonen av årsregnskapet oppfattes som mer omfattende enn nettopp revisjon av årsregnskapet. Dette er også grunnlaget for at ny kommunelov har gitt regnskapsrevisor et nytt tilleggsoppdrag i form av forenklet etterlevelseskontroll.

Kommuneloven § 24-5 gir innholdet i *regnskapsrevisjonen*. Det vil si hva regnskapsrevisjonen går ut på, altså hva som er regnskapsrevisors oppdrag ved revisjonen av årsregnskapet og årsberetningen ("revisjonsmandatet").

Regnskapsrevisors hovedoppgave er å kontrollere det avlagte årsregnskapet, jf. § 24-5 første ledd. Oppgaven innebærer å kontrollere at det avlagte årsregnskapet gir pålitelig informasjon om den økonomiske utviklingen og stillingen, samt at årsregnskapet er avlagt i samsvar med reglene om årsregnskapets innhold.

Med andre ord går regnskapsrevisjonen primært ut på at regnskapsrevisor skal bidra til høy sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil. Etter kommuneloven vil denne oppgaven ikke omfatte forenklet etterlevelseskontroll etter § 24-9.

I tillegg til det generelle kravet om at revisjonen skal utføres i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, er enkelte plikter ved utførelsen av regnskapsrevisjonen særskilt fastsatt i § 24-6. Ifølge første ledd, skal revisor ved kontroll av årsregnskapet se etter om den økonomiske internkontrollen er ordnet

på en betryggende måte. Denne bestemmelsen må ses i lys av hovedoppgaven ved regnskapsrevisjonen, og retter seg *kun* mot den delen av internkontrollen som har betydning for å kunne utarbeide et årsregnskap uten vesentlige feil.

I merknadene til § 24-6 første ledd slås det fast at bestemmelsen ikke krever at revisor skal utføre revisjons handlinger knyttet til den økonomiske internkontrollen ut over det som er nødvendig for å kunne uttale seg om årsregnskapet, jf. Prop. 46 L (2017-2018) s. 409. Revisors undersøkelser av den økonomiske internkontrollen er altså knyttet til regnskapsrevisjon, og innebærer ikke at regnskapsrevisor skal gjøre en bredere undersøkelse av internkontrollen eller kontroll med økonomiforvaltningen utover det som har betydning for å kunne "bekrefte" årsregnskapet.

Kravet i § 24-6 første ledd går derfor ikke ut på å utføre forenklet etterlevelseskontroll som beskrevet i § 24-9.

Revisors plikt til å rapportere om resultatet av regnskapsrevisjonen i revisjonsberetningen vil også *kun* gjelde revisjon etter § 24-5, jf. sammenhengen mellom kravene til revisjonsberetningens innhold i § 24-8 andre ledd og revisjonsoppgavene i § 24-5 første til tredje ledd. Det vil være uheldig dersom kontrollutvalget oppfatter at revisors regnskapsrevisjon går bredere. Et slikt "forventningsgap" må i så fall avklares og klargjøres i kommunikasjonen mellom revisor og kontrollutvalget, se også NOU 2016: 4 s. 327.

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen etter § 24-9 er en ny lovfestet oppgave, der regnskapsrevisor har fått en tilleggsoppgave til regnskapsrevisjonen. Formålet er å legge til rette for jevnlig kontroll av økonomiforvaltningen som kan bidra til å forebygge og avdekke vesentlige mangler og feil i økonomiforvaltningen. Den nye oppgaven er også ment å styrke grunnlaget for at

kontrollutvalget kan ivareta sitt ansvar for å føre kontroll med at økonomiforvaltningen foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Selve etterlevelseskontrollen skal rette seg mot de delene av økonomiforvaltningen som revisor ikke har gjennomgått ved sin regnskapsrevisjon etter § 24-5. Det er snakk om kontroll som foretas i "forlengelsen" av regnskapsrevisjonen, slik at revisor kan avdekke vesentlige svakheter i de delene av økonomiforvaltningen som ikke er kontrollert i tilknytning til regnskapsrevisjonen, jf. Prop. 46 L (2017-2018) s. 307.

Kommuneloven gir ikke detaljerte regler om kontrolloppgaven og avgrensningen av denne. Prop. 46 L (2017-2018) pkt. 25.2.2.3, 25.2.4.3 og pkt. 30 (merknadene til) § 24-9 trekker opp rammene for kontrolloppgaven.

I forarbeidene fremgår det blant annet at kontrollen skal rettes mot sentrale deler av økonomiforvaltningen, der feil og mangler vil kunne få vesentlige økonomiske konsekvenser, eller ha stor betydning for tilliten til kommunens økonomiforvaltning. Kontrollen skal i utgangspunktet rettes mot om grunnleggende og overordnede krav til økonomiforvaltningen etterleves. Revisor skal se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med lover og forskrifter og vedtak.

Det skal være en forenklet etterlevelseskontroll som utføres ved hjelp av enkle kontrollhandlinger. Det er dermed ikke et krav om å utføre alle de revisjonshandlingene som er nødvendige for å skaffe betryggende sikkerhet for at det ikke forekommer feil i økonomiforvaltningen, slik det er ved regnskapsrevisjon etter § 24-5. Departementet viser til forarbeidene for ytterligere detaljer.

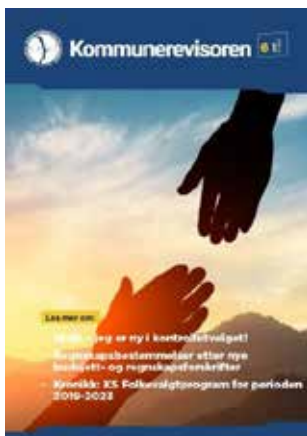
Revisor har en plikt til å rapportere på resultatet av den forenklete etterlevelseskontrollen innen 30. juni. I tillegg til å orientere kontrollutvalget om resultatet av selve kontrollen, er formålet også at

kontrollutvalget skal få et bedre grunnlag for å vurdere om det er behov for nærmere kontroller av enkelte områder innenfor økonomiforvaltningen. Rapporten skal gi kontrollutvalget et bedre grunnlag til å utføre sin oppgave med å påse at økonomiforvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, jf. § 23-2 første ledd bokstav b.

Regnskapsrevisor vil kunne utføre flere av kontrollhandlingene som er knyttet til etterlevelseskontrollen underveis i, eller parallelt med regnskapsrevisjonen. Fristen for å rapportere på etterlevelseskontrollen må imidlertid ses i lys av at etterlevelseskontrollen er et tilleggsoppdrag til regnskapsrevisjonen. Selv om etterlevelseskontroll og regnskapsrevisjon kan utføres parallelt, er det likevel to adskilte løp.

Departementet viser til at uttalelsen som kontrollutvalget skal gi til årsregnskapet etter koml. § 14-3 tredje ledd andre punktum, skal knytte seg til årsregnskapet og årsberetningen, som en del av grunnlaget for innstillingen til vedtak om dette. Kravet om at kontrollutvalget skal uttale seg til årsregnskapet er *ikke* ment å være et krav om at kontrollutvalget skal gi en bredere uttalelse om kommunens økonomiforvaltning eller spesielle tema innenfor dette, *utover* det som knytter seg til årsregnskapet og årsberetningen. Det er derfor ikke noen forutsetning for denne uttalelsen at regnskapsrevisor har rapportert på etterlevelseskontrollen først.

Svaret til FKT avsluttes med at verken kommuneloven og kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften gir egne regler om kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret når det gjelder kontrollen med den økonomiske forvaltningen etter § 23-2 eller den forenklete etterlevelseskontrollen etter § 24-9. Kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret må derfor her ta utgangspunkt i § 23-5.

Les Kommunerevisoren - hold deg oppdatert!

Kommunerevisoren er tidsskriftet til NKRF med variert fagstoff om kontroll og revisjon i kommunal sektor. Bladet kommer med seks utgaver i året og har et opplag på nærmere 1 600 eksemplarer (ISSN 0800-644X).

Målgruppe: Revisorer, kontrollutvalgssekretærer, kontrollutvalgspolitikere, ordførere, kommunedirektører, kommuneøkonomer og alle med interesse for fagområdet.

Pris: 425 pr. år.

For bestilling: www.kommunerevisoren.no | post@nkrf.no.

Regnskapsundersøkelsen til KS viser resultat på det jevne

KS har innhentet regnskapstall for 2020 basert på datagrunnlaget kommuner og fylkeskommuner bruker for innrapportering til SSB/Kostra.

KS har mottatt svar fra 223 kommuner med 77,9 prosent av folkemengden utenom Oslo og 9 av 10 fylkeskommuner med 94,8 prosent av folketallet.

Netto driftsresultat i 2020 for kommunene i undersøkelsen er på 2,3 prosent av driftsinntektene (i 2019 hadde disse kommunene 1,4 prosent, mens alle landets kommuner utenom Oslo hadde 1,1 prosent).

Mange nye sammenslåtte kommuner gjør det mer krevende å gi et anslag for netto driftsresultat for kommunene utenom Oslo i 2020 basert på innsamlede regnskapstall, men på usikkert grunnlag anslår KS at resultatet for kommunekassene vil ende på i størrelsesorden 2 - 2,25 prosent.

Netto driftsresultat i 2020 har imidlertid svakheter som indikator for underliggende balanse i driftsøkonomien i 2020. Dette har sammenheng med at

kommunene gjennom 2020 har mottatt og inntektsført ulike statlige tilskudd knyttet til covid-19, blant annet til stimulering av aktivitet i bygge- og anleggsnæringen og kompensasjon for merutgifter i næringsliv/frivillige aktører. Deler av utgiftene knyttet til disse tilskuddene vil imidlertid først påløpe i 2021, og statlige tilskudd bidrar dermed til en regnskapsteknisk oppblåsing av netto driftsresultat i 2020.

Netto driftsresultat for fylkeskommunene er i de foreløpige regnskapene for 2020 på 5,9 prosent av driftsinntektene, en økning på 2,9 prosentpoeng fra 2019. Betydelige periodiseringer av øremerkede overføringer gjør at netto driftsresultat i 2020 heller ikke er den beste indikatoren for underliggende balanse i fylkeskommunenes driftsøkonomi i 2020. ©

Kilde: KS

Status i innkjøps-Norge

DFØs nye modenhetsundersøkelse om offentlige anskaffelser viser store forskjeller mellom stat, kommune, fylkeskommune og statlige og kommunale foretak og selskaper.

Samlet sett opplever innkjøpslederne at kompetansen er tilstrekkelig god, men de har mange av de samme kompetansebehovene som i 2018.

Modenhetsundersøkelsen, som gjennomføres annethvert år, gir en oversikt over virksomhetenes kapasitet til å benytte kompetanse innenfor anskaffelsesfaget. Den kartlegger hvordan offentlige anskaffelser organiseres og gjennomføres i statlige og kommunale virksomheter, og er et viktig virkemiddel for Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) for å dokumentere status for modenheten i innkjøps-Norge. Her spørres det om lederforankring, digitalisering, samfunnsansvar, miljø, prosess og om innovasjonspotensialet tas ut.

Ifølge DFØ kan mye tyde på at virksomhetene ser et større behov for kompetanse etter hvert som de blir mer profesjonelle og det stilles høyere krav til innkjøperne.

Resultatene brukes aktivt i DFØ, blant annet for å prioritere og videreutvikle kompetansetiltak, maler, verktøy og veiledere slik at de treffer der behovene og gevinstene er størst.

Modenhetsundersøkelsen er et viktig kunnskapsunderlag ikke bare for DFØ, men også for alle virksomhetene som deltar i undersøkelsen. Disse får tilgang på et eget dashboard hvor de kan sammenligne modenheten på anskaffelsesområdet i egen virksomhet med tilstanden i offentlig sektor generelt, eller med sammenlignbare virksomheter. ©

[Lenke til Modenhetsrapport 2020 anskaffelser.no/sites/default/files/modenhetsrapport_v4_2021.pdf](https://sites/default/files/modenhetsrapport_v4_2021.pdf)

Ny veiledning – Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen

NKRFs styre har fastsatt en ny veiledning til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen.

Kontrollutvalget skal iht. koml. § 14-3 tredje ledd avgi uttalelse om årsregnskapet og årsberetningen. Uttalelsen skal oversendes til kommunestyret/fylkestinget med kopi til formannskapet/fylkesutvalget. Uttalelsen må foreligge før formannskapet/fylkesutvalget skal avgi sin innstilling til årsregnskapet og årsberetningen.

Fra og med regnskapsåret 2020 skal kontrollutvalgets uttalelse også omfatte årsberetningen. Det er opp til kontrollutvalget selv å bestemme hva uttalelsen skal inneholde. Verken loven eller forskriften stiller konkrete krav til hva uttalelsen skal inneholde, utover at den skal knytte seg til forhold i årsregnskapet eller årsberetningen og tilhørende revisjonsberetning.

Det følger imidlertid av bestemmelsen at kontrollutvalgets uttalelse skal inngå i grunnlaget for kommunestyrets/fylkestingets behandling av og vedtak om årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalgets uttalelsesplikt må ses i lys av dette, og uttalelsen skal således knytte seg til forhold ved årsregnskapet eller årsberetningen.

Det primære utgangspunktet for kontrollutvalgets uttalelse vil dermed være de feil og mangler eller andre forhold som regnskapsrevisor har tatt opp i tilknytning til regnskapsrevisjonen, jf. koml. § 24-5 til § 24-8.

Kontrollutvalget har et ansvar for at det føres kontroll med økonomiforvaltningen. Dette kontroll-

ansvaret gjelder økonomiforvaltningen generelt, og går utover kontrollen med selve årsregnskapene og årsberetningene som regnskapsrevisor har ansvar for. Kontrollutvalgets plikt til å uttale seg om årsregnskapene og årsberetningene innebærer *ikke* et krav om at kontrollutvalget skal uttale seg om kommunens økonomiforvaltning generelt, utover det som gjelder forhold ved årsregnskapet eller årsberetningen.

I veiledningen drøftes hvilke momenter som kan inngå i kontrollutvalgets uttalelse, men også en del andre viktige forhold:

- Relevante bestemmelser
- Hvilke uttalelser avgis
- Hvilke dokumenter inngår
- Hvilke temaer som kan inngå i kontrollutvalgets uttalelse
- Drøfting av øvrige temaer
- Avslutning

Lenke til veiledning til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen:
nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veiledning_-_Kontrollutvalgets_uttalelse_til_aarsregnskapet_og_aarsberetningen_210312.pdf.

Veileder til kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet en veileder med merknader til de enkelte bestemmelsene i kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften.

Forskriften om kontrollutvalg- og revisjon av 17. juni 2019 nr. 904 utfyller kommunelovens bestemmelser om samme temaer, som i det vesentlige er regulert i kapitlene 23 og 24.

Forskriften erstatter tidligere Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner av 15. juni 2004 og Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner m.v. av 15. juni 2004.

Kommuneloven inneholder de fleste sentrale

bestemmelsene om kontrollutvalget og revisjonen. Lovens bestemmelser er i liten grad gjentatt i den nye forskriften.

Veilederen er tilgjengelig på regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-til-kontrollutvalgs-og-revisjonsforskriften/id2838745/

Nasjonalt tilsynskalender – prosjektfase 3

Tilsynskalenderprosjektet startet høsten 2018 på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Formålet er å legge til rette for samordning av statlige tilsyn med kommuner og fylkeskommuner slik det følger av kommuneloven §§ 30-6 og 30-7.

Mye har skjedd siden høsten 2018. Prosjektet er nå i sin siste fase – fase 3.

KMD har gitt Statsforvalterens fellestjenester (STAF) og Statsforvalteren i Møre og Romsdal (SFMR) i oppdrag å lede og videreutvikle Tilsynskalenderprosjektets fase 3. Prosjektet er tidfestet fra 1. januar til 31. desember 2021. Når fase 3 er gjennomført skal driften av Tilsynskalenderen overføres til STAF og settes i produktstatus.

Prosjektet samarbeider i denne fasen med prosjektet, Deling av tilsynsdata, i regi av Arbeidstilsynet, der tjenesten TILDA utvikles. TILDA skal gi tilsynsmyndighetene muligheter til å dele data og samhandle på tvers.

TILDA har som mål at deling av data mellom statlige tilsyn skal forenkle og gi et tryggere samfunn. Gjennom prosjektet TILDA vil en rekke statlige tilsynsmyndigheter og Brønnøysundregistrene i 2021 slå kreftene sammen for å samhandle bedre gjennom å dele data og effektivisere tilsynsarbeidet. Målet for arbeidet er bedre koordinerte og målrettede tilsyn. Det er i samarbeid med TILDA prosjektet i fase 3 skal arbeide for å få til en god løsning for integrasjon mellom Tilsynskalenderen og statlige tilsynsmyndigheter.

Prosjektet samarbeider også med Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) for at Forvaltnings-

revisjonsregisteret skal gis muligheter for integrasjon til Tilsynskalenderen.

Prosjektets fase 3 har som mandat å:

- følge opp forbedringsarbeidet som ikke ble utført i fase 2
- sørge for at integrasjon med TILDA blir satt i produksjon våren 2021
- vurdere og prioritere tekniske innspill som forbedrer brukeropplevelsen i Tilsynskalenderen
- sørge for at prioriterte tiltak blir implementert etter oppsatt aktivitetsplan
- forbedring av brukergrensesnittet
- teknisk bistand til NKRF i deres utviklingsprosjekt
- gjennomføre en sluttevaluering av prosjektarbeidet (fase 3 har ikke mandat til evaluering av driften og effekten av Tilsynskalenderen)

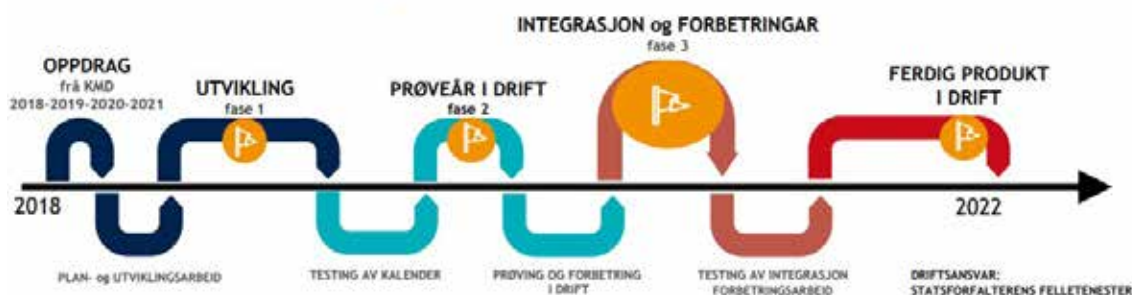
Det er viktig for prosjektet i denne slutfasen å ta tak i alle spørsmål og innspill fra interessenter og samarbeidspartnere. Det er derfor av stor betydning for prosjektet å få tilbakemeldinger. Kontakt gjerne prosjektlederen på epost eller på telefon:

• Vigdis Rotlid Vestad | vigdis.rotlid@gmail.com | M: 991 58 549

Målet er å levere et best mulig prosjektresultat – der Tilsynskalenderen framstår som et godt verktøy for samordning av statlige tilsyn med kommunene. ©

TILSYNSKALENDER

Prosjektfaser 2018 - t.o.m. 2021

Nye oversikter på kommunedata.no

På kommunedata.no kan du blant annet se hvor effektiv din kommune er sammenliknet med andre kommuner.

Kommunedata gir informasjon om frie inntekter, produksjon og effektivitet i den enkelte kommune. Her finner du også informasjon om befolkningsutviklingen i kommunene og om framtidig tjeneste- og arbeidskraftbehov. Hensikten med Kommunedata er å gjøre data som kan bidra til god styring og planlegging mer tilgjengelig for den enkelte kommune.

Effektivitetsanalysen sammenholder mål på kommunenes tjenestetilbud med ressursbruken innen de samme tjenestene. Det er de store velferdstjenestene barnehage, grunnskole og omsorgstjenester som inngår i effektivitetsanalysen.

Senter for økonomisk forskning (SØF) lager årlige analyser av effektiviteten i de kommunale tjenestene. Resultatene for 2018–2019 er nå tilgjengelige på kommunedata.no. Analysene viser effektivitetsutviklingen over tid i landet som helhet og for enkeltkommuner. Slik kan kommunene bli bevisst på hvordan de bruker ressursene og hvilke resultater de oppnår. Slike analyser aldri vil kunne vise hele bildet og må suppleres med andre kilder, vurderinger og dypdykk basert på lokalkunnskap.

Det er nå også lagt ut oppdaterte tall på produksjon, befolkningsutvikling og tjenestebehov på kommunedata.no.

Produksjonsindeksen er et samlemål for kommunenes tjenestetilbud basert på produksjonsindikatorer for utvalgte sektorer. Indeksen gir et bilde av hvordan nivået på tjenesteytingen er i en kommune sammenliknet med andre kommuner.

Også kommunevise tall over historisk befolkningsutvikling og befolkningsframskrivninger fra Statistisk sentralbyrå er presentert. Man kan blant annet se på forholdet mellom antall personer i aldersgrupper der folk typisk arbeider, og antall personer i eldre aldersgrupper som typisk ikke arbeider.

Utviklingen i befolkningen gir også informasjon om behovet for tjenester framover i den enkelte kommune, både gjennom antall mottakere og behovet for årsverk.

Kommunedata.no er tilgjengelig på regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/id2415955/

Veileder for virksomhetsstyring

Den primære målgruppen for veilederen fra IIA Norge er alle med ansvar for virksomhetsstyring i privat eller offentlig sektor i Norge, samt andre som har en sentral rolle i styringen.

Systematisk, effektiv og hensiktsmessig styring av virksomheten er avgjørende for at den skal kunne nå sine mål.

I den nye veilederen identifiseres komponenter som er sentrale for at virksomheten skal kunne ha god styring, overlevelsessevne og suksess over tid. Det gis også forslag til praktisk tilnærming til hver komponent. Tanken bak komponentene er at de bidrar til å bygge og opprettholde en sterk og varig virksomhet med evne til å tilpasse seg ulike og skiftende rammebetingelser.

Veilederen er ingen lærebok, og den er heller ikke utformet for å dekke alle detaljkrav i bransje- og

sektorspesifikk lovgivning og regulering. Komponentene vil dekke mange av disse kravene, men ikke nødvendigvis alle.

Brukere av veilederen vil derfor måtte tilpasse de ulike komponentene til detaljkrav i egen bransje og sektor, og til virksomhetens størrelse, kompleksitet, organisasjonskultur m.m. Veilederen gir rom for fleksibilitet i bruken.

Veilederen er tilgjengelig på iia.no/veileder-for-virksomhetsstyring/

KOMREV NORD IKS

Erlend Madsen (46) er statsautorisert revisor og har bachelorgrad i revisjon fra Høgskolen i Harstad. I tillegg har han bachelor i medisin og grunnfag i pedagogikk fra UiT. Han har 10 års erfaring fra privat revisjon og har vært sensor i bl.a. skatterett og årsregnskap ved UiT og NORD universitet. Erlend begynte 1. januar 2021.

Knut-Åge Vargren (37) har mastergrad i samfunnsøkonomi fra Universitetet i Tromsø. Han har tidligere arbeidet over 11 år i Nav. Knut-Åge begynte som forvaltningsrevisor 1. januar 2021.

Mailen Evjen (45) har mastergrad i statsvitenskap fra Nord universitet. Tidligere har hun blant annet jobbet hos Fylkesmannen i Nordland og som forvaltningsrevisor innenfor kommunal revisjon siden 2017. Mailen begynte som forvaltningsrevisor 1. januar 2021.

Oda Heggedal Longvastøl (27) har en mastergrad i samfunnsøkonomi fra NTNU i Trondheim. I tillegg til dette har hun årsstudium i spansk, kurs og erfaring som journalist. Oda begynte som forvaltningsrevisor 18. januar 2021.

Frode Karlisen (47) har bachelorgrad i revisjon fra Høgskolen i Harstad. Han har erfaring fra privat revisjon og regnskap og er autorisert regnskapsfører. Han begynte som regnskapsrevisor 1. februar 2021.

VESTFOLD OG TELEMARKE REVISJON IKS

Foto: Danny Twang

Linn Therese Bekken (41) tiltrer som daglig leder 1. mai 2021, etter Kjell Ekman som går av med permisjon. Linn Therese er siviløkonom og statsautorisert revisor, og er medlem av NKRFs revisjonskomite. Hun har tidligere jobbet som revisor i EY, og har vært daglig leder i tidligere Vestfold kommunerevisjon og Sandefjord Distriktsrevisjon. Hun

kommer nå fra stillingen som leder for regnskapsrevisjon i Vestfold og Telemark revisjon IKS.

ROGALAND REVISJON IKS

Astrid Guldbrandsen (34) begynte som forvaltningsrevisor 1. februar 2021. Astrid har doktorgrad i biomedisin fra Universitetet i Bergen. Sin arbeidserfaring har hun også fra Universitetet i Bergen, sist som post-doc på prosjekt.

Foto: Danny Twang

Hilde Vatnar (53) blir ny leder for regnskapsrevisjon fra 1. mai 2021. Hilde er statsautorisert revisor, og har lang erfaring fra EY og annen privat revisjon, før hun begynte i kommunerevisjonen i 2017, og som oppdragsansvarlig fra 2019.

SUNNMØRE KONTROLLUTVAL-SEKRETARIAT IKS

Solveig Kvamme er tilsett som rådgiver fra 15. februar 2021. Ho har master i verdibasert ledelse ved VID vitenskapelige høgskole Oslo. Solveig har brei arbeidserfaring både fra kommunal, offentlig og ideell sektor. Ho kjem frå stillinga som rådgivar og koordinator for 11 kommunedelsutval i Ålesund kommune.

Foto: Danny Twang

Ingebjørg Nordby Vibeto (55) er ny oppdragsansvarlig for regnskapsrevisjon fra 1. mai 2021. Ingebjørg er statsautorisert revisor med praksis fra BDO, og har lang erfaring med regnskap og økonomi fra privat og kommunal sektor. Hun har jobbet i kommunerevisjonen siden 2008.

Revisjon, ja det er min misjon

Av Dag Olav Tennfjord, styreleder i Møre og Romsdal Revisjon SA

Å telle tall

Det er mitt kall

Blir aldri lei

Med mindre talla krøller seg

Mitt mareritt på jord

Er Tulletall fra Joker Nord

Bråk og tull og støy

Syns jeg ikke er så gøy

Men kolonner som går opp

Det synes jeg er helt topp

Nei! Gi meg heller kommunal

harmoni som stemmer med linjal

Av og til må jeg bli streng

Og gi litt muntlig deng

Man tuller ei med regelverk

selv om det av og til kan være litt herk

Men når jeg løfter blikket

så kjenner jeg det tikke

av stolthet for mitt kall

som tar vårt samfunn dit vi skal

å bygge tillit til vårt samfunns grunnmur

er nok viktigere enn de fleste trur

Kommunerevisoren utgis av:

Norges Kommunerevisor-
forbund (NKRF)
Postboks 1417 Vika,
0115 Oslo
Tlf.: 23 23 97 00

E-post: post@nkrf.no

www.nkrf.no
www.twitter.com/nkrf
www.twitter.com/
kommunerevisor1
www.facebook.com/
NKRF.no

Bankkontonr.: 1450.12.70424
Org.nr.: 975 450 694 MVA

Ansvarlig redaktør:

Styreleder Per Olav Nilsen

Kommunerevisoren kommer
ut seks ganger i året:
4.1., 1.3., 2.5., 1.7., 1.9. og 1.11
Frist for innsending av stoff til
NKRF er som hovedregel den
5. i måneden forut for
utgivelse.

Abonnementspris:
Kr 425 pr. år

Forsidebilde:
Javier Quesada/Unsplash

Annonsepriser:

1/1-side bakside kr 5 800
1/1-side andre sider kr 5 300
3/4-side kr 4 700
1/2-side kr 4 100
1/4-side kr 3 000
1/8-side kr 1 800
Prisene er ekskl. mva.
Rabatt vurderes ved flere
innrykk.
Andre annonseformat etter
forhandlinger.

Opplag: 1600
ISSN 0800-644X

Foto som ikke er merket
med rettighetshavere eies
av NKRF.

Skann QR-koden
og få Kommune-
revisoren direkte
på smarttelefon
eller nettbrett.

Grafisk design og trykk:
Merkur Grafisk AS

Returadresse:
Norges Kommunerevisorforbund
Postboks 1417 Vik
0115 Oslo

75 år på vakt for
fellesskapets
verdier

Velkommen til NKRFs *utsatte* jubileumsmarkering

Oslo / 25-27 oktober / #nkrf75

NKRFs årsmøte 2021 arrangeres 25 oktober

NKRF

1945 – 2020

Norges Kommunerevisorforbund

www.nkrf.no | post@nkrf.no

